

Fornyings- administrasjon og
kirkedepartementet
pb 8004 dep,
0030 OSLO

FORNYINGS-, ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENTET
16 SEPT 2010
SAKSNR: 201001734-167

Rådhusgata 1-3
Postboks 437 Sentrum
N-0103 OSLO

Telefon +47 23 08 16 00
Telefax +47 23 08 16 01
Org. nr. 970 349 820

pf@prest.no
www.prest.no

Dato:
13.09.2010

Vår ref:
10/00069-001 rlw

Deres ref:

Arkiv nr:
50

Høring - endringer i gravferdslov og kirkelov.

Presteforeningens sentralstyre har behandlet endringsforslag vedrørende gravferdsloven og kirkeloven og har avgitt følgende uttalelse:

Fornyings- administrasjons og kirkedepartementet foreslår endringer i gravferdsloven og kirkeloven. Bakgrunnen for endringsforslagene er målsettingen om å legge bedre til rette for religiøse og livssynsmessige minoriteters behov i anledning gravferd. Departementet tar også opp andre forslag til endringer av kirkeloven og gravferdsloven.

En overveiende del av den norske befolkning tilhører Den norske kirke og velger ved dødsfall den sjelesorg og de seremonier kirken tilbyr. Den kristne tro har i denne sammenheng en bred plass noe som også må tillegges betydning når spørsmål i tilknytning til gravferdslovgivningen drøftes.

Presteforeningen mener gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion- og livssynstilhørighet. Død, sorg og gravferd foranlediger sensitivitet og imøtekommenhet overfor ulike behov i samsvar med tros- og livssynssamfunnenes seremonier.

Presteforeningen mener at dagens lovgivning kan videreføres slik at nødvendige endringer skjer innenfor denne. Undersøkelser som departementet selv refererer indikerer at representanter for de ulike tros- og livssynssamfunn opplever at de har gode kår for sine livsfaseriter. Dette tilsier at utfordringene kan løses ved tilpassing av dagens lovgivning.

Gravferdsloven vil etter endringer ikke lenger framstå som en kirkelig lov. Selv med dette utgangspunkt mener Presteforeningen det er riktig at forvaltningen ligger til kirkelig fellestråd i det dette organ basert på sedvane, tradisjon og erfaring er best egnet til å utføre oppgaven.

Til de enkelte forslag:

a. gravferdsloven

Presteforeningen støtter også forslaget om en ny fanebestemmelse i gravferdslovens § 1. Dette samsvarer med grunnleggende tros- og livssynsfrihet. Presteforeningen foreslår at en benytter uttrykket religion- og *livssynstilhørighet* framfor livssyn idet livssynsamfunnenes ritualer nødvendigvis vil sette rammer for gravferden.

Presteforeningen er enig i at det ikke er nødvendig og heller ikke praktisk å lovregulere anlegging av særskilte gravplasser, for eksempel for muslimer, i alle kommuner. Vi deler det syn at behovet vil bli dekket gjennom forslaget til endring i gravferdslovens § 6 der det fremgår at kostnadene ved gravlegging i særskilt grav dekkes av kirkelig felle råd i hjemkommunen når denne ikke selv har slikt tilbud.

Etter Presteforeningens syn vil det også i framtiden være naturlig å anlegge kirkegård i nærheten av en kirke. Vi er ikke enig i at gravferdslovens § 2 bør oppheves, men mener denne kan gis en endret ordlyd der det framgår at kirkegård eller gravlund kan anlegges i *nærheten av en kirke, gravkapell eller annet egnet sted*. Dette vil etter vårt skjønn gi den nødvendige fleksibilitet samtidig som en tar hensyn til det store antall som velger kirkelig begravelse. Der kirkelig begravelse velges framstår kirkegård nær kirken både praktisk og naturlig.

Departementet foreslår i sitt framlegg å nøytralisere gravferdslovgivningens språkbruk ved konsekvent å erstatte uttrykket kirkegård med gravlund. Selv om departementet viser til at endringen ikke er til hinder for at kirkegårder som ligger til en kirke kan ha ordet kirkegård i navnet, mener Presteforeningen forslaget er en endring som i unødig grad bryter med det historiske faktum at svært mange av kirkegårdene ligger ved et kirkebygg og at antallet kirkelige begravelser tilsier at det fremdeles er aktuelt med kirkegård nær kirken. Presteforeningen foreslår en fornyet gjennomgang av de aktuelle bestemmelser og at en i stedet benytter ordlyden *kirkegård eller gravlund* der det nå foreslås å erstatte kirkegård med gravlund.

Presteforeningen kan ikke gi sin tilslutning til at lovens tittel endres som foreslått ved at ordet *kirkegård* utgår. Vi mener i tråd med det ovennevnte at et bedre alternativ er å kalle loven *Lov om kirkegårder, gravlunder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven)*.

Presteforeningen er positiv til at ulike livssynssamfunn kan benytte sine seremonier når kirkegårder eller gravlunder tas i bruk. Dette er en naturlig følge av religionsfriheten og grunnleggende respekt for alle livssyn. Presteforeningen støtter det syn som kommer til uttrykk i forslaget til ny § 5 der det framgår at seremonier ikke må virke krenkende eller vise ringakt for andre livssyn som gravlegger på samme gravlund. For kirkens del mener Presteforeningen at seremonien må benevnes som vigsling. Presteforeningen kan ikke uten videre slutte seg til den oppfatning at dette begrepet har redusert betydning, men mener dette har en sterk forankring blant store grupper av befolkningen, noe som berettiger fortsatt bruk. Presteforeningen vil derfor foreslå at den nye § 5 omformuleres ved at vigsling innarbeides i teksten slik at det står *seremoni eller vigsling*.

Departementet foreslår endringer i gravferdslovens §§ 10 og 12 slik at den nåværende 8 dagers fristen forlenges til 14 dager. Det er utvilsomt at utvikling av lagrings- og kjølemuligheter i de fleste tilfeller ikke lenger vil tilsi at en må opprettholde 8 dagers fristen. Presteforeningen savner imidlertid en mer utførlig drøftelse av andre sider som kan begrunne opprettholdelse av dagens fristbestemmelse. Hensynet til sorgprosessen, bearbeiding og behovet for å komme videre etter begravelse taler etter vårt syn for ikke å forlenge fristen for mye. Presteforeningen foreslår at fristen endres til 10 dager, men fortsatt med mulighet for å innvilge unntak.

I henhold til gravferdslovens § 20, 2. ledd siste punktum kan det ikke kreves kirkelig medvirkning ved askespredning. Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen under henvisning til at dette kan reguleres i internt kirkelige regelverk. Presteforeningen vil motsette seg endringen. Etter vårt syn foreligger et særskilt behov for at den som sørger for gravferden gjennom den allmenne lovgivning blir gjort kjent med at kirkelig medvirkning ikke kan kreves. Når det gjelder forslaget om å oppheve gravferdslovens § 9, 6. ledd er det ikke slike særlige behov. Presteforeningen har derfor ingen innvendinger mot at bestemmelser legges til det interne kirkelige regelverk. Presteforeningen har ingen merknader med hensyn til endring i saksbehandlingsreglene i gravferdslovens § 4 vedrørende krematorium og gravlund slik at kommunens rolle og nødvendige tilslutning framgår i lovteksten. Presteforeningen er også enig i at det nå er naturlig at menighetsmøtets uttalelse i slike saker oppheves. Endringen er en konsekvens av lokaldemokratiet gjennom menighetsråd og fellesråd og viser at en tar dette på alvor.

Presteforeningen støtter forslaget til endret gravferdslov § 10 som et ledd i normalisering av kremasjon og finner det naturlig at en endret praksis i samfunnet på denne måten kommer til uttrykk i lovverket.

Vi har for øvrig ingen særskilte bemerkninger hva angår forslagene i tilknytning til meldingsrutiner og krigsgraver.

Presteforeningen gir sin tilslutning til forslaget til endring i gravferdslovens § 23 om at gravferdsforvaltningen lokalt minst en gang i året innbyr tros- og livssynssamfunn til møte for å drøfte hvordan tros- og livssynssamfunnenes behov ved gravferd kan ivaretas. Presteforeningen er enig i at slike kontaktpunkter er mest hensiktsmessig lokalt. Denne kontakten vil være av verdi ikke bare for minoritetsgrupper selv om sistnevnte nok har særskilte behov begrunnet i mangel på kunnskap om deres riter.

b. kirkeloven

Departementet fremmer forslag om endringer i kirkeloven som følge av at tjenesteordningen for menighetsprester av 2004 gjør prostiet til tjenstedistrikt i stedet for det tidligere prestegjeldet. Departementet foreslår som en følge av dette at begrepet prestegjeld tas ut av loven og erstattes av prosti. Presteforeningen tar dette til etterretning og forutsetter at overgang til nye arbeidsavtaler for dem som fremdeles har avtaler utformet etter gammel tjenesteordning tuftes på enighet og skjer innenfor samme positive rammer og på samme vilkår som for arbeidstakere som allerede har tegnet nye avtaler.

Hva angår endringer til kirkelovens § 6 viser Presteforeningen til utgangspunktet at soknepresten sitter i menighetsrådet og denne hovedregel med tydelighet bør framgå av den nye lovteksten. Presteforeningen viser til endringsforslag for kirkelovens § 11 der en under henvisning til det lokalkirkelige demokrati reduserer menighetsmøtets betydning. Presteforeningen mener som en konsekvens at de oppgaver som fratras menighetsmøtet gjennom endringen i § 11 tydelig må innarbeides i § 9 vedrørende menighetsrådets oppgaver.

Presteforeningen er ikke enig i at kirkelovens § 9, 5 ledd bør oppheves. Selv om andre saksbehandlingsregler griper inn slik departementet hevder mener vi spørsmålet om arbeidsfordeling mellom prestene er et anliggende for menighetsrådet som bør framgå av kirkeloven.

Presteforeningen er enig i at kirkelovens § 3 nr. 4, 2. ledd siste punktum kan oppheves som en harmonisering til barnelovens bestemmelser slik at det er disse som regulerer barns medbestemmelse også i saker om kirkelig tilhørighet.

Presteforeningen gir sin tilslutning til forslaget om innføring av hjemmel for å kreve politiattest (barneomsorgsattest) til bruk for lovbestemte organer i kirken ved tilsetting eller frivillige verv. Presteforeningen er enig i at det bør være opp til arbeidsgivers skjønn hvorvidt attest skal avkreves i det enkelte tilfelle.

Presteforeningen er enig i at kravet om medlemskap i Den norske kirke for lærere ved teologisk fakultet kan oppheves og viser til at kirkelige tilsatte og ombud fortsatt skal være medlemmer. Vi forutsetter da at den som er uten medlemskap ikke kan delta i lærenemd eller kirkelige avstemninger.

Presteforeningen har ingen merknader til endringene i kirkeloven § 37 vedrørende kirkebokføring. Etter kirkelovens § 38, 2. ledd er det ingen alminnelig klageadgang ved vedtak i et lovebestemt kirkelig organ. Departementet foreslår klageordning inntatt i § 38 for vedtak etter offentlighetsloven. Presteforeningen gir sin tilslutning til forslaget.

Presteforeningen støtter endringen i kirkelovens § 38, 3. ledd b, saksbehandlingsregler som gis for å skape klarhet og som ikke innebærer realitetsendring i forhold til hvordan loven er blitt tolket.

Vennlig hilsen

DEN NORSKE KIRKES PRESTEFORENING

Gunnar Mindestrømmen
leder